

واکاوی کسری‌های یک گردآوری

نقدی بر کتاب کتاب‌شناسی توصیفی پایان‌نامه‌های ادبیات کودکان و نوجوانان

● مسعود میرعلایی

پژوهشگر و ویراستار ادبیات کودکان

چکیده

در این نوشتار کتاب کتاب‌شناسی توصیفی پایان‌نامه‌های ادبیات کودکان و نوجوانان بررسی شده، داشته‌ها و نداشته‌ها و کژی‌های آن در گردآوری، تدوین و رده‌بندی موضوعی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری ادبیات کودکان و نوجوانان واکاوی و نقد شده‌است.

کلیدواژه

کتاب‌شناسی موضوعی، پایان‌نامه‌های ارشد و دکتری، ادبیات و منابع مکتوب کودکان و نوجوانان، نقد و بررسی.

۱. مقدمه

نخستین بار محمدباقر هوشیار (۱۲۸۳ - ۱۳۳۶ ش) بحث درباره ادبیات کودکان را در دانشگاه‌های ایران آغاز کرد. او که از سال ۱۳۱۳ در دانش‌سرای عالی تهران، روان‌شناسی کودک و اصول آموزش و پرورش را آموزش می‌داد، آشنایی دانشجویان را با ادبیات کودکان ضروری می‌دانست. (محمّدی و قایینی، ۱۳۸۶: ۳۵۷).

علی‌اکبر شعاری‌نژاد یکی از پیروان دکتر هوشیار بود و با نوشتن کتاب *اصول ادبیات کودکان* و آموزش آن از سال ۱۳۴۰ در دانش‌سرای مقدماتی تبریز، گامی جدی در گنجاندن درس ادبیات کودکان در برنامه‌های آموزشی دانش‌سراها و مراکز تربیت‌معلم برداشت (همان: ۳۵۷).

دانش‌سراهای مقدماتی و عالی و مراکز تربیت‌معلم نخستین مراکز

محمدی، مهدی و امیر متقی دادگر. (۱۳۹۶)، کتابشناسی توصیفی پایان نامه‌های ادبیات کودکان و نوجوانان، چاپ اول، تهران، خانه کتاب، ۵۰۰ نسخه، ۳۰۴ ص، ۱۵۰۰۰۰ ریال، شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۲-۳۶۵-۴

آموزش عالی در ایران بودند که از سال تحصیلی ۱۳۴۰ واحد آموزشی ادبیات کودکان را به برنامه درسی‌شان افزودند. پس از آن، در سال ۱۳۴۴ در دانشکده علوم تربیتی، در سال ۱۳۴۶ در دوره کارشناسی ارشد رشته کتابداری و در سال ۱۳۵۳ در دوره کارشناسی رشته کتابداری، ادبیات کودکان آموزش داده می‌شد.

با آموزش ادبیات کودکان از آغاز دهه ۱۳۴۰ در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در ایران، نهاد ادبیات کودکان ایران نیز به گونه‌ای محدود با آموزش‌های دانشگاهی پیوند یافت و کار پژوهشی و بحث‌های نظری در این حوزه در دانشگاه‌ها و دیگر نهادهای علمی و فرهنگی گسترش یافت و برای نخستین بار در بخشی از پژوهش‌ها و پایان‌نامه‌های دانشجویی (کارشناسی و کارشناسی ارشد) به موضوع ادبیات کودکان پرداخته شد.

کوشش‌های لیلی آهی (ایمن) در دانشکده علوم تربیتی، توران میرهادی در دانش‌سرای عالی سپاه دانش و توران اشتیاقی در مرکز آموزش مکاتبه‌ای دانش‌سرای عالی سپاه دانش، در جایگاه استادان پیشگام ادبیات کودکان ایران در مراکز آموزش عالی، گروه‌های تازه‌ای از علاقه‌مندان، ترویج‌دهندگان و پژوهشگران ادبیات کودکان را در دانشگاه‌ها و نهادهای علمی دیگر پدید آورد. این دگرگونی در بالابردن سطح بحث‌های نظری درباره ادبیات کودکان در جامعه ایران بسیار تأثیر داشته است (همان: ۳۵۷).

۲. بازنمایی ویژگی‌ها و داشته‌های کتاب

کتابشناسی توصیفی پایان‌نامه‌های ادبیات کودکان و نوجوانان نام کتاب مرجعی است که مهدی محمدی (عضو هیئت علمی دانشگاه قم)

با آموزش ادبیات کودکان از آغاز دهه ۱۳۴۰ در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در ایران، نهاد ادبیات کودکان ایران نیز به گونه‌ای محدود با آموزش‌های دانشگاهی پیوند یافت

و امیر متقی‌دادگر (دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی)^۱، آن را «تهیه و تنظیم» کرده‌اند. این کتاب گردآوری و درهم‌کردِ نظام‌یافته از ۴۷۷ شناسه (مدخل)^۲ با موضوع ادبیات کودکان و نوجوانان در قالب پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری به زبان فارسی (و زبان انگلیسی؟) و در جغرافیای ایران است و بازهٔ زمانی پنجاه سال، از سال ۱۳۴۵ تا پایان سال ۱۳۹۵ را دربرمی‌گیرد.

گردآورندگان در مقدمهٔ کتاب خود دربارهٔ اهمیت و ویژگی‌های کارشان می‌نویسند: «پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری، جزء منابع ردیف اول کتابخانه‌ها و از مهم‌ترین و اصلی‌ترین منابع پژوهشی شمرده می‌شوند» (محمدی و متقی‌دادگر، ۱۳۹۶: ۱۱).

«تهیهٔ کتاب‌شناسی تخصصی از پایان‌نامه‌های ادبیات کودک در قالب یک کتاب مستقل برای نخستین‌بار است که در کشور منتشر می‌شود. در این اثر سعی شده اطلاعات کتاب‌شناختی و چکیدهٔ کلیهٔ پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری حوزه‌های مرتبط با ادبیات کودکان و نوجوانان در رشته‌های مختلف از دانشگاه‌های سراسر کشور جمع‌آوری شود» (همان: ۱۴)

کتاب‌شناسی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری گردآمده در این کتاب، برپایهٔ ۲۰ زیرشاخهٔ موضوعی در پیوند با ادبیات کودک و نوجوان، تدوین و رده‌بندی شده‌است. موضوع‌های بیست‌گانه‌ای که گردآورندگان ساختار کتاب‌شناسی خود را بر آن استوار کرده‌اند، چنین است:

کلیات (فلسفه و تئوری‌های ادبیات کودکان)؛

تاریخچهٔ ادبیات کودک؛

فهرست‌ها، کتاب‌شناسی‌ها و منابع مرجع کودکان و نوجوانان؛

داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): فردی؛

داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): جمعی؛

داستان‌های کودکان [و نوجوانان]، تألیفی؛

داستان‌های کودکان [و نوجوانان]، ترجمه‌ای؛

ادبیات مقاومت [برای کودک و نوجوان]؛

ادبیات دینی و مذهبی [برای کودک و نوجوان]؛

فرهنگ عامیانه [کودکان و نوجوانان]؛

ادبیات تطبیقی [کودکان و نوجوانان]؛

شعر کودک [و نوجوان]؛

شاعران کودک [و نوجوان] (نقد آثار و شرح حال): فردی؛

شاعران کودک [او نوجوان] (نقد آثار و شرح حال): جمعی؛
بازنویسی و بازآفرینی [برای کودکان و نوجوانان]؛
تصویرگری و کتاب‌های تصویری [برای کودکان و نوجوانان]؛
نمایش‌نامه و ادبیات نمایشی [برای کودکان و نوجوانان]؛
خواندنی‌های کودکان [او نوجوانان]؛
نشریات کودکان [او نوجوانان]؛
ترجمه و ادبیات کودکان (همان: ۱۵).

رده‌بندی ۴۷۷ شناسه در موضوع‌های بیست‌گانه بالا، بر پایه تاریخ
ارائه هر پایان‌نامه و رساله سامان‌دهی شده‌است.
بخش پایانی کتاب کتاب‌شناسی توصیفی...، نمایه عنوان و نمایه
پدیدآورندگان پایان‌نامه‌ها و رساله‌هاست.

۳. بررسی و واکاوی داده‌های کتاب‌شناسی توصیفی ...

با آن‌که از نخستین مبانی و اصول مهم یک کتاب‌شناسی علمی، تعیین
محدوده موضوع، جغرافیا و زبان ازسوی گردآورنده و پژوهشگر است (برومند،
۱۳۶۸: ۲۶)، گردآورندگان کتاب‌شناسی توصیفی پایان‌نامه‌های ادبیات
کودکان و نوجوانان، آن‌چنان‌که در مقدمه کتاب به ارزش و اهمیت و جایگاه
منابع اطلاعاتی و غربت پایان‌نامه‌ها در عصر اطلاعات (مقدمه، ص ۱۱-۱۴)
پرداخته‌اند، دامنه و محدوده موضوع، جغرافیا و زبان کتاب‌شناسی‌شان
را به روشنی بازگو نکرده‌اند و شاید آن را برای خود و خوانندگان کتاب
بدیهی و تعریف‌شده پنداشته‌اند. این پنهان‌ماندن، سبب شده‌است تا
منتقد به درستی نتواند کتاب را واکاوی و نقد کند. اگرچه برپایه رده‌بندی
بیست‌گانه موضوعی شناسه‌های کتاب تا اندازه‌ای آشکار می‌شود که
پایه شناسایی، گزینش و رده‌بندی داده‌های کتاب‌شناختی پایان‌نامه‌های
کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری در پیوند با کتاب و منابع مکتوب
برای کودکان و نوجوانان ایران که در دانشگاه‌های ایران انجام شده
می‌تواند باشد.

با واکاوی و بررسی دقیق داده‌های کتاب‌شناختی در این کتاب‌شناسی،
به کمبودها و لغزش‌های فراوانی دست‌می‌یابیم که در ادامه به بازتاب
آن‌ها پرداخته شده‌است.

۳-۱. رده‌بندی ۱۴ پایان‌نامه درباره ادبیات کودکان غیرایرانی و
بیرون از محدوده دانشگاه‌های ایران

۳-۱-۱. رده‌بندی سیزده پایان‌نامه درباره ادبیات کودکان غیرایرانی
(عرب‌زبان)

گردآورندگان دامنه
و محدوده موضوع،
جغرافیا و زبان
کتاب‌شناسی‌شان
را به روشنی بازگو
نکرده‌اند

یادآوری می‌شود در بخش ادبیات تطبیقی در کتاب‌شناسی توصیفی...، پایان‌نامه‌ها و رساله‌هایی گردآوری شده‌است که پژوهشگر آن رویکردی سنجشی و تطبیقی به ادبیات کودکان ایران با ادبیات کودکان غیرایرانی داشته‌است.

برای نمونه، پایان‌نامه‌های «بررسی تطبیقی آثار هانس کریستین آندرسن و صمد بهرنگی» (شناسه ۹۸)، «بررسی تطبیقی ادبیات داستانی کودکان دوره ابتدایی در کشورهای ایران و آلمان» (شناسه ۲۶۷) و پایان‌نامه‌های شناسه‌های ۱۱۵، ۱۲۰، ۱۲۱، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۸۴، ۳۰۷ و ۳۳۲ جزء این رده‌بندی هستند. ولی موضوع شماری از پایان‌نامه‌های گردآمده در این کتاب‌شناسی، بررسی تطبیقی نیست و پژوهشگر به بررسی و پژوهش موضوعی مستقل و در پیوند با ادبیات کودک و نوجوان غیرایرانی پرداخته‌است.

برای نمونه، پایان‌نامه کارشناسی ارشد «بررسی جایگاه کامل الکیلانی در ادبیات کودک و نوجوان مصر با تکیه بر آثار وی» (شناسه ۷۷)، به بررسی ادبیات کودک غیرایرانی و عرب‌زبان می‌پردازد. موضوع پایان‌نامه‌های شناسه‌های ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۵، ۹۱، ۹۲، ۱۶۶، ۲۰۷، ۲۱۷، ۳۲۵ و ۳۳۴ نیز مانند این نمونه هستند.

۳-۱-۲. رده‌بندی یک رساله انجام‌شده بیرون از دانشگاه‌های ایران

رساله دکتر، «نظم شفاهی فارسی کودکان خراسان ایران» (شناسه ۱۸)، در آکادمی علم‌های جمهوری تاجیکستان، انسیتو زبان ادبیات رودکی انجام گرفته‌است (همان: ۲۶). این رساله در بخش کلیات، فلسفه و تئوری‌های ادبیات کودکان رده‌بندی شده‌است.

۳-۲. رده‌بندی ۱۳ پایان‌نامه بیرون از محدوده موضوعی بیست‌گانه در کتاب‌شناسی ...

در شماری از پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتر، پژوهشگر موضوع پژوهش خود را بدون رویکرد به ادبیات و کتاب‌های کودکان و نوجوانان، به‌شکلی عام و در پیوند با ادبیات بزرگسال بررسی و واکاوی می‌کند. برپایه دانش کتاب‌شناسی، چنین پایان‌نامه‌ها و رساله‌هایی باید در موضوع‌های کلی‌تر آورده شوند و در گستره موضوعی ادبیات و کتاب‌های کودکان و نوجوانان رده‌بندی نشوند. ۱۳ شناسه زیر را می‌توان بیرون از محدوده موضوعی بیست‌گانه کتاب‌شناسی توصیفی پایان‌نامه‌های ادبیات کودکان و نوجوانان به‌شمار آورد:

- شناسه ۱۱۱: «بررسی سیمای کودکان در آثار داستانی جمال

میرصادقی و جلال آل‌احمد»، در بخش داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): جمعاً؛ شناسه ۳۰۲: «بررسی جایگاه کودک در منظومه‌های فارسی تا اواخر سده هفتم هجری»، در بخش شعر کودک و شناسه ۳۴۸: «بررسی عوالم کودکان در تمثیلات مثنوی»، که در بخش بازنویسی و بازآفرینی رده‌بندی شده، به کودک و مفهوم کودکی در آثار نویسندگان و شاعران بزرگسال پرداخته است. این دو موضوع در پیوند با ادبیات کودکان و نوجوانان نیست (نگاه کنید به چکیده این پایان‌نامه‌ها در صفحه‌های ۷۵، ۱۸۴ و ۲۰۶ کتاب‌شناسی توصیفی...).

- شناسه ۲۲۰: «بررسی جامعه در ادبیات پایداری با تکیه بر آثار برگزیده (رضا امیرخانی، مصطفی مستور و احمد آقایی)»، در بخش ادبیات مقاومت [برای کودکان و نوجوانان] رده‌بندی شده است. این سه نویسنده برای بزرگسالان، داستان و رمان نوشته‌اند و پژوهشگر در پایان‌نامه‌اش به شیوه توصیفی و تحلیلی گزیده‌ای از آثار آنان را بررسی کرده است (همان: ۱۴۳).

- شناسه ۲۲۷: «بررسی تطبیقی مضامین پایداری در اشعار امینه عدوان و سپیده کاشانی»، در بخش ادبیات مقاومت [برای کودکان و نوجوانان] رده‌بندی شده است. عدوان و کاشانی شاعران بزرگسال هستند و برای کودکان و نوجوانان شعری نسروده‌اند.

- سه شناسه ۲۴۴: «فرهنگ عناصر افسانه‌های عامیانه آذربایجان»، شناسه ۲۴۷: «بررسی مردم‌شناختی ترانه‌های عامیانه منطقه الموت» و شناسه ۲۴۹: «افسون‌افزارها، بررسی نقش و کارکرد اشیاء در افسانه‌های ایرانی»، در بخش فرهنگ عامیانه [کودکان و نوجوانان] رده‌بندی شده است. پژوهشگران در این پایان‌نامه‌ها به بررسی و نقش کلی و جزئی افسانه‌ها و ترانه‌های عامیانه، بدون رویکرد کاربردی و ارزشی آن‌ها برای کودکان و نوجوانان پرداخته‌اند.

- شناسه ۳۷۳: «داستان‌های گرافیکی دنباله‌دار»، در بخش تصویرگری و کتاب‌های تصویری [کودکان و نوجوانان] رده‌بندی شده است. پژوهشگر در این پایان‌نامه به چندوچونی داستان‌های گرافیکی دنباله‌دار (کمیک یا کمیک‌استریپ) و بررسی تاریخ پیدایش آن در آمریکا، نقطه عطف و ارتباط متقابل این گونه با دیگر رسانه‌ها و... بدون رویکرد کاربردی و جایگاه آن برای کودکان و نوجوانان می‌پردازد (همان: ۲۲۱-۲۲۲).

- شناسه ۴۱۸: «بررسی و طبقه‌بندی قابلیت‌های نمایشی ادبیات کلاسیک فارسی (با تأکید بر پنج اثر کلیده‌ودمنه، گلستان سعدی، دفتر اول مثنوی مولوی، رساله الطیر ابن‌سینا (ترجمه شیخ اشراق)، لطایف الطوایف)»،

به‌نادرستی در بخش نمایشنامه و ادبیات نمایشی [کودکان و نوجوانان] آورده شده‌است.

- همچنین سه پایان‌نامه «بررسی برهم‌کنش مؤلفه‌های تفکر انتقادی و فرایندهای ساخت معنا در روایت‌شناسی شناختی در هفت بخش از مجموعه [تلویزیونی] کلاه‌قرمزی» (شناسه ۱۸۷)، «سیر اقتباس سینما از ادبیات کودک و نوجوان» (شناسه ۴۲۶) و «بررسی تأثیر برنامه درسی قصه‌گویی و نمایش خلاق بر خلاقیت و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر نجف‌آباد» (شناسه ۴۳۱)، به نقش و جایگاه رسانه‌های غیرمکتوب مانند تلویزیون، سینما، قصه‌گویی و نمایش خلاق برای کودکان و نوجوانان می‌پردازد. پایان‌نامه نخست در بخش داستان‌های کودکان، تألیف و دو پایان‌نامه دیگر در بخش نمایش‌نامه و ادبیات نمایشی [کودکان و نوجوانان] رده‌بندی شده‌است، در حالی که موضوع این سه پایان‌نامه بیرون از محدوده موضوعی رده‌بندی بیست‌گانه انتخاب‌شده ازسوی گردآورندگان کتاب‌شناسی توصیفی... است.

۳-۳. اشتباه در رده‌بندی موضوعی بیست‌گانه، ۴۴ پایان‌نامه در کتاب‌شناسی...

یکی از پایه‌ای‌ترین هدف‌های کتاب‌شناسی موضوعی، شناسایی، جداسازی و رده‌بندی درست موضوعی داده‌ها (در این جا پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها) ازسوی گردآورنده (گردآورندگان) است تا منبع و مرجع جامع و مطمئنی را برای پژوهشگران و مخاطبان کتاب‌شناسی فراهم آورد. درحالی که موضوع کتاب‌شناختی ۴۴ پایان‌نامه گردآوری‌شده در کتاب‌شناسی توصیفی...، اشتباه شناسایی و رده‌بندی شده‌است:

- شناسه ۱: «علیت در داستان‌های کودکان». در بخشی از چکیده این شناسه آمده‌است: «مقوله علیت در نگاه نخست مقوله‌ای فلسفی است، اما ازسوی دیگر این موضوع به داستان‌نویسی مربوط است» (همان: ۱۷). این پایان‌نامه به رابطه علی و معلولی حوادث (طرح یا استراکچر) و بررسی انواع علیت در کتاب‌های تألیفی نویسندگان ایرانی در داستان‌های کودکان منتشر شده در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان می‌پردازد. این شناسه در بخش کلیات، فلسفه و تئوری‌های ادبیات کودکان آورده شده و باید در بخش داستان‌های کودکان، تألیفی رده‌بندی شود.

- شناسه ۲: «ادبیات خردسالان در ایران»، که پژوهشگر به «بررسی ادبیات کودکان از آغاز تا به امروز پرداخته‌است»، (همان: ۱۸) در بخش کلیات، فلسفه و تئوری‌های ادبیات کودکان آورده شده و شایسته‌است در

بخش تاریخچه ادبیات کودک رده بندی شود.

- شناسه ۳: «مطالعه و نقش پایگاه اجتماعی کودک ایرانی در متون فارسی (ادبیات کودکان)». پژوهشگر در این پایان نامه «به تحلیل محتوایی ۱۶۹ داستان و قهرمان اصلی منتشرشده بین سال های ۱۳۴۲-۱۳۵۷ می پردازد» (همان: ۱۸). این شناسه در بخش کلیات، فلسفه و تئوری های ادبیات کودکان آمده و باید در بخش داستان های کودکان، تألیفی رده بندی شود.

- شناسه ۶: «ادبیات کودکان». بررسی و معرفی اجمالی تمام کوشش های عمده ای که از ابتدا و تاکنون در ایران در حوزه ادبیات کودک صورت گرفته است؛ به اضافه بررسی انواع و ویژگی های نظم و نثر کودکان و نقد چند اثر نمونه از نویسندگان و شاعران معروف، مباحث و مقولاتی هستند که در این رساله بدان اشاره شده است (همان: ۲۰). این شناسه در بخش کلیات، فلسفه و تئوری های ادبیات کودکان آمده و شایسته است در بخش تاریخچه ادبیات کودک رده بندی شود.

- شناسه ۱۰: «بررسی و مقایسه نقش تربیتی قصه های ایرانی و خارجی برای کودکان گروه سنی ۶ تا ۱۲ سال» که «به منظور دستیابی به نقاط قوت و ضعف در پرداختن به ویژگی های کودکان در کتاب های داستانی [تألیفی] و ترجمه شده برای کودکان و نوجوانان» انجام شده است (همان: ۲۱)، در بخش کلیات، فلسفه و تئوری های ادبیات کودکان آمده و باید در بخش داستان های کودکان، تألیفی رده بندی شود.

- شناسه ۱۴: «بررسی دو قطب خیر و شر از ابتدا تا تصویرسازی امروز (شخصیت پردازی کودکان)». «مطالعه حاضر شناخت ریشه شخصیت پردازی، آفرینش شخصیت های خیر و شر و اهمیت آن در تصویرسازی کتاب کودک را بیش از سایر مباحث مورد توجه قرار داده است» (همان: ۲۴). این شناسه نیز در بخش کلیات، فلسفه و تئوری های ادبیات کودکان آورده شده و باید در بخش تصویرگری و کتاب های تصویری رده بندی شود.

- شناسه ۱۹: «بازنمایی عشق و مهرورزی در ادبیات کودکان گروه سنی الف، ناشران برگزیده. از ۵۷ تا ۸۵». پژوهشگر «به منظور بررسی مفهوم عشق و دوست داشتن در کتاب های کودکان و نوجوانان در یک پژوهش کیفی به تحلیل محتوای ۱۱۰ عنوان از ۲۷۶ کتاب ناشران برگزیده منتشرشده در بین سال های مورد بررسی پرداخته شد» (همان: ۲۶). این شناسه در بخش کلیات، فلسفه و تئوری های ادبیات کودکان آمده است و باید در بخش داستان های کودکان، تألیفی رده بندی شود.

- شناسه ۲۱: «ویژگی های متنی و جمله ای ادبیات کودک ترجمه شده

به زبان فارسی»، در بخش کلیات، فلسفه و تئوری‌های ادبیات کودکان آمده و باید در بخش ترجمه و ادبیات کودکان رده‌بندی شود.

- شناسه ۲۲: «تحلیل و نقد متون ادبیات داستانی کودکان در زبان فارسی از دیدگاه زبان‌شناسی»، در بخش کلیات، فلسفه و تئوری‌های ادبیات کودکان رده‌بندی شده و باید در بخش ادبیات کودکان، تألیفی آورده شود.

- شناسه ۳۰: «شوخطبعی در ادبیات کودک»، به‌اشتباه در بخش کلیات، فلسفه و تئوری‌های ادبیات کودکان رده‌بندی شده‌است. «هدف از این پژوهش بررسی نحوه ورود طنز به ادبیات کودک برپایه چند داستان در سه گروه سنی «الف»، «ب» و «ج» است» (همان: ۳۱). داده‌های کتاب‌شناختی این پایان‌نامه باید در بخش ادبیات کودکان، تألیفی آورده شود.

- شناسه ۳۸: «شگردهای تمرکززدایی در کتاب‌های تصویری». که «هدف از پژوهش حاضر، بررسی شگردهای تمرکززدایی در تصویرهای کتاب‌های تصویری کودکان و همچنین برهم‌کنش میان متن و تصویر است» (همان: ۳۵). این شناسه در بخش کلیات، فلسفه و تئوری‌های ادبیات کودکان آمده و شایسته‌است در بخش تصویرگری و کتاب‌های تصویری [کودکان و نوجوانان] رده‌بندی شود.

- شناسه ۴۰: «بررسی برخی از مؤلفه‌های پیچیدگی صرفی و نحوی در ادبیات منشور کودک و نوجوان»، که «به‌منظور بررسی برخی از مؤلفه‌های زبانی در آثار منشور ادبیات کودک و نوجوان به مطالعه کاربرد نادرست برخی از واژه‌ها برای بعضی از گروه‌های سنی پرداخته شد؛ زیرا فهم متن، جملات یا کلمات را برای مخاطب با دشواری روبه‌رو کرده و انگیزه مطالعه را از کودک سلب می‌کند» (همان: ۳۷)، در بخش کلیات، فلسفه و تئوری‌های ادبیات کودکان رده‌بندی شده و باید در بخش ادبیات کودکان، تألیفی آورده شود.

- شناسه ۴۴: «بررسی انسجام متنی در ادبیات کودک و بزرگسال: انسجام واژگانی و حروف ربط»، چرا در بخش کلیات، فلسفه و تئوری‌های ادبیات کودکان آمده‌است، ولی شناسه ۱۴۰: «بررسی و مقایسه انسجام واژگانی در متون داستانی کودکان و بزرگسالان»، که هم‌موضوع با شناسه ۴۴ است، در بخش داستان‌های کودکان، تألیفی رده‌بندی شده‌است؟

- شناسه ۶۳: «فرهنگ موضوعی شعر کودک (براساس اشعار مصطفی رحماندوست و افسانه شعبان‌نژاد)»، در بخش فهرست‌ها، کتاب‌شناسی‌ها و منابع مرجع کودکان و نوجوانان رده‌بندی شده و شایسته‌است در بخش شاعران کودک (نقد آثار و شرح حال): جمعی آورده شود.

- شناسه ۸۷: «مطالعه فضاسازی در تصویرسازی داستان‌های خیالی هانس کریستیان آندرسن در آثار تصویرگران معاصر»، در بخش داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): فردی آمده‌است و باید در بخش کتاب‌های تصویری و تصویرگری [کتاب کودکان] رده‌بندی شود.

- شناسه ۹۳: «تحلیل ژانر مستند داستانی کودک و نوجوان در آثار احمد دهقان»، که به بررسی چهار رمان بچه‌های کارون، دشت‌بان، سفر به گرای ۲۷۰ و گردان چهارنفره» (همان: ۶۲ و ۶۳) نوشته احمد دهقان پرداخته‌است، در بخش داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): فردی رده‌بندی شده و با توجه به رده‌بندی بیست‌گانه موضوعی کتاب، باید در بخش ادبیات مقاومت بیايد.

- شناسه ۹۴: «خادمان برگزیده ادبیات کودکان از زمان مشروطیت تا عصر حاضر (۱۳۵۲)»، که در آن به «بررسی سیر تحول ادبیات کودکان در ایران از زمان مشروطیت تا پایان سال ۱۳۵۲ و نیز شرح زندگانی و آثار و فعالیت‌های ادبی و هنری نویسندگان، شاعران و مصوران ادبیات کودکان و نوجوانان ایران» (همان: ۶۵) می‌پردازد، در بخش داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): جمعی رده‌بندی شده و بهتر است در بخش فهرست‌ها، کتاب‌شناسی و منابع مرجع کودکان و نوجوانان بیايد.

- همچنین سه شناسه ۹۵: «نویسندگان و مترجمان کتاب‌های کودکان و نوجوانان در عصر پهلوی»، شناسه ۹۶: «فرهنگ شرح حال نویسندگان، بازنویسان، شاعران و مصوران ادبیات کودکان و نوجوانان از سال ۱۳۲۰، ۱۳۶۵»، و شناسه ۹۷: «فرهنگ داستان‌نویسان کودکان و نوجوان»، که در بخش داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): جمعی آورده شده، باید در بخش فهرست‌ها، کتاب‌شناسی و منابع مرجع کودکان و نوجوانان رده‌بندی شود.

- شناسه ۱۰۹: «بررسی عناصر فانتزی (تخیل و جادو) در سه‌گانه پارسیان و من [نوشته آرمان آرین]، در بخش داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): جمعی آمده و باید در بخش داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): فردی رده‌بندی شود.

- شناسه ۱۱۴: «بررسی مفاهیم اخلاقی در کتاب‌های داستانی کودکان و نوجوانان بین سال‌های ۱۳۸۵، ۱۳۹۰»، در بخش داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): جمعی رده‌بندی شده و باید در بخش داستان‌های کودکان، تألیفی آورده شود.

- سه شناسه ۱۱۵: «مقایسه و تطبیق داستان‌های صمد بهرنگی با زکریا تامر»، شناسه ۱۲۰: «بررسی تطبیقی داستان‌های کودک نبیهه

فصلنامه نقد کتاب

نقد و پژوهش

سال پنجم، شماره ۱۷
بهار ۱۳۹۷

۱۱۴

یکی از پایه‌ای‌ترین
هدف‌های
کتاب‌شناسی
موضوعی،
شناسایی،
جداسازی و
رده‌بندی درست
موضوعی
داده‌ها است،
درحالی‌که موضوع
کتاب‌شناختی
۴۴ پایان‌نامه
گردآوری شده
اشتباه‌شناسایی و
رده‌بندی شده‌است

محیدلی و افسانه شعبان‌نژاد»، و شناسه ۱۲۱: «بررسی تطبیقی مؤلفه‌های ادبیات کودک در داستان‌های کامل الکیلانی و مهدی آذریزدی»، در رده داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): جمعی آورده شده و باید در بخش ادبیات تطبیقی رده‌بندی شوند.

- شناسه ۱۲۸: «سیر موضوعی در داستان‌های کودکان و نوجوانان (۱۳۵۷، ۱۳۶۵)»، که به «بررسی کیفیت سیر موضوعی و پیام‌های فرهنگی داستان‌های ترجمه‌شده برای گروه‌های سنی کودکان و نوجوانان در سال‌های ۱۳۵۷، ۱۳۶۵ می‌پردازد» (همان: ۸۷)، در بخش داستان‌های کودکان، تألیفی رده‌بندی شده و شایسته بود در بخش داستان‌های کودکان، ترجمه‌ای بیاید.

- شناسه ۳۲: «بررسی محتوا و جایگاه داستان‌های مصور بین گروه سنی ۷ تا ۱۰ سال»، که به بررسی تفاوت بین کتاب داستان و کتاب مصور، چستی تصویرسازی و نگاهی کوتاه به کامیک در ایران می‌پردازد (همان: ۹۰). داده‌های کتاب‌شناختی این پایان‌نامه در بخش داستان‌های کودکان، تألیفی آورده شده و شایسته‌است در بخش تصویرگری و کتاب‌های تصویری رده‌بندی شود.

- شناسه ۲۰۲: «تحلیل محتوای کتب برگزیده ادبیات داستانی کودک و نوجوان از منظر کاربرد مهارت‌های زندگی»، که «جامعه آماری آن را کتاب‌های داستانی منتشر شده توسط کانون پرورش فکری کودک و نوجوان تشکیل می‌دهند [...] که در دوازده دوره جشنواره کتاب کودک و نوجوان در بخش داستان تألیف برگزیده شده‌اند». (همان: ۱۳۲) این شناسه به نادرستی در بخش «داستان‌های کودکان، ترجمه‌ای» رده‌بندی شده‌است.

- شناسه ۲۱۷: «سیمای کودک و نوجوان در ادبیات مقاومت فلسطین»، در بخش ادبیات مقاومت آورده شده‌است. این شناسه هم از نظر موضوع کلی کتاب‌شناسی (ادبیات کودکان ایران) و هم محدوده جغرافیایی، به اشتباه گزینش و رده‌بندی شده‌است.

- شناسه ۲۲۶: «نشانه‌شناسی ایشار در ادبیات نمایشی کودک و نوجوان»، در بخش ادبیات مقاومت رده‌بندی شده و شایسته است در بخش نمایشنامه و ادبیات نمایشی آورده شود؛ مانند شناسه ۲۸۹: «بررسی و تحلیل موضوع شهید و شهادت در شعر کودک و نوجوان» که به نادرستی در بخش شعر کودک رده‌بندی شده‌است.

- شناسه ۲۵۷: «بررسی کهن‌الگوی سفر در سه گانه پارسیان و من»، در بخش فرهنگ عامیانه آورده شده و شایسته است در بخش داستان‌نویسان

- کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): فردی رده‌بندی شود.
- شناسه ۲۸۴: «بررسی تطبیقی شعر کودک ایران و سوریه (سی سال اخیر)»، در بخش شعر کودک آمده و باید در بخش ادبیات تطبیقی بیاید.
- شناسه ۳۰۷: «بررسی ادبیات کودک در آثار محمود کیانوش و فاضل حسینی داغلارجا» [بنیانگذار شعر کودک در ترکیه]، در بخش شعر کودک آورده شده و باید در بخش ادبیات تطبیقی رده‌بندی شود.
- شناسه ۳۱۴: «بررسی و تحلیل عناصر داستان در آثار منشور مصطفی رحماندوست»، در بخش شاعران کودک (نقد آثار و شرح حال): فردی رده‌بندی شده و باید در بخش داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): فردی بیاید.
- شناسه ۳۱۸: «بررسی انتقادی کتاب‌های داستانی اقتباس‌شده از آثار منظوم عطار برای کودکان و نوجوانان پس از انقلاب اسلامی»، در بخش شاعران کودک (نقد آثار و شرح حال): فردی آورده شده و باید در بخش بازنویسی و بازآفرینی رده‌بندی شود.
- شناسه ۳۲۶: «بررسی بن‌مایه‌ها در کودکانه‌های احمد رضا احمدی با رویکرد یونگ»، که «در این پژوهش برآنیم تا گزیده‌ای از کودکانه‌های احمد رضا احمدی را با رویکرد کهن‌الگویی بررسی و نقد کنیم. در همین راستا، تعداد ۱۰ داستان از کودکانه‌های وی تحلیل شده‌است» (همان: ۱۹۶)، در بخش شاعران کودک (نقد آثار و شرح حال): فردی آورده شده و باید در رده داستان‌نویسان کودک و نوجوان (نقد آثار و شرح حال): فردی جای گیرد.
- شناسه ۳۳۲: «بررسی و مقایسه عناصر داستانی در آثار کامل الکیلانی و مصطفی رحماندوست»، که به عناصر داستانی در آثار این دو نویسنده پرداخته شده، به‌نادرستی در بخش شاعران کودک (نقد آثار و شرح حال): جمعی رده‌بندی شده و باید در بخش ادبیات تطبیقی بیاید.
- شناسه ۳۹۹: «تحلیل تصویرآفرینی در دست‌نوشته‌های داستانی کودکان و نوجوانان (براساس پیکره موجود در شورای کتاب کودک از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵)»، در رده تصویرگری و کتاب‌های تصویری آورده شده، در حالی که پژوهشگر به بررسی «تشبیه‌های موجود از ۵۰۰ کودک و نوجوان که هریک به‌طور متوسط دو دست‌نوشته دارند» (همان: ۲۳۳) می‌پردازد. از این‌رو، این پایان‌نامه باید در بخش داستان‌های کودکان، تألیفی رده‌بندی شود.
- داده‌های کتاب‌شناختی چهار شناسه ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶ و ۴۳۷ که در بخش جداگانه خواندنی‌های کودکان رده‌بندی شده، با توجه به موضوع

و درون‌مایه آن‌ها، شایسته است در بخش تاریخچه ادبیات کودک یا داستان‌های کودکان [و نوجوانان]، تألیفی رده‌بندی شوند:

- شناسه ۴۳۴: «تحلیل محتوای خواندنی‌های کودکان و نوجوانان (در مجموعه انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان)»، که «به بررسی ادبیات کودکان از آغاز تا به امروز پرداخته‌است» (همان: ۲۵۳) و شناسه ۴۳۷: «بررسی توصیفی کتاب‌های علمی، تخیلی در ایران و مقاله‌ها و نقدهای منتشرشده در این باره»، به بخش تاریخچه ادبیات کودک و شناسه ۴۳۵: «تحلیلی از خواندنی‌های مناسب کودکان قبل از دبستان، سال‌های ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۷»، که به «شناختِ نقش، کارایی و نقاط ضعف کتاب‌های کودکان قبل از دبستان در برآورده‌شدن هدف‌های ادبیات کودکان» (همان: ۲۵۳) می‌پردازد و شناسه ۴۳۶: «بررسی و مقایسه نقش‌های اجتماعی زنان و مردان در داستان‌های واقعی کودکان (تألیف‌شده طی سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۸۴)»، در بخش داستان‌های کودکان، تألیفی رده‌بندی شوند.

- شناسه ۴۳۸: «فهرست تحلیلی نشریه فصلی شورای کتاب کودک از بدو تأسیس تا پایان سال ۱۳۴۹»، به‌نادرستی در بخش نشریات کودکان رده‌بندی شده‌است؛ درحالی‌که این نشریه برای بزرگسالان منتشر می‌شد و در آن خبرها، گزارش‌ها، مقاله‌ها و مطالبی که در پیوند با ادبیات کودکان ایران و جهان بود، بازتاب می‌یافت. از این‌رو، این شناسه همچون پایان‌نامه کارشناسی ارشد «کارنامه توصیفی-تحلیلی مقاله‌های پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان»، (شناسه ۶۷) که در بخش فهرست‌ها، کتاب‌شناسی‌ها و منابع مرجع کودکان و نوجوانان آورده شده، باید در همین بخش رده‌بندی شود.

- شناسه ۴۶۰: «جایگاه ادبیات کودکان و نوجوانان در شعر فارسی با رویکردی بر آثار سعدی»، در بخش ترجمه و ادبیات کودکان رده‌بندی شده و درست است در بخش شعر کودک بیاید.

۴-۳. نبود داده‌های کتاب‌شناختی شمار بسیاری از پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری با موضوع ادبیات کودک و نوجوان در کتاب‌شناسی ...

یکی از منابع و مراجعی که گردآورندگان برای «تهیه و تنظیم» کتاب کتاب‌شناسی توصیفی پایان‌نامه‌های ادبیات کودکان و نوجوانان، از آن بسیار بهره برده‌اند، پایگاه اطلاعاتی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) است. آن‌چنان‌که از مجموع ۴۷۷ شناسه پایان‌نامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری با موضوع ادبیات کودکان و نوجوانان گردآوری شده

در این کتاب، ۲۷۳ شناسه (۵۷/۲ درصد) از سایت ایرانداک رونویسی و گرفته شده است. با جست و جو، سنجش و یادداشت برداری های یک ماهه نگارنده، تنها از پایگاه ایرانداک، برپایه رده بندی موضوعی بیست گانه آمده در کتاب، ۲۵۸ عنوان پایان نامه ارشد و رساله دکتری دیگر که در کتاب شناسی توصیفی... رده بندی نشده است، شناسایی و گردآوری شد. ویژگی های کتاب شناختی این پایان نامه ها در پیوست همین نوشتار آمده است.

فصلنامه نقد کتاب

نقد و پژوهی

سال پنجم، شماره ۱۷
بهار ۱۳۹۷

۱۱۸

گردآورندگان بدون
بازنگری و بازنویسی
علمی و ویرایش
محتوایی چکیده
پایان نامه ها، تنها
به انتقال آن ها
از پایگاه های
اطلاعاتی بسنده
کرده اند؛ از این رو
چکیده توصیفی
پایان نامه ها،
یکدست و
هماهنگ نیستند

۳-۵. ناهماهنگی در چکیده های توصیفی کتاب شناسی

گردآورندگان کتاب شناسی توصیفی... بدون بازنگری و بازنویسی علمی و ویرایش محتوایی چکیده پایان نامه ها، تنها به انتقال آن ها از پایگاه های اطلاعاتی یا منابع در دسترسشان بسنده کرده اند؛ از این رو چکیده توصیفی پایان نامه ها، یکدست و هماهنگ نیستند. شماری از آن ها (مانند شناسه های ۲، ۵۹، ۸۸، ۲۱۴، ۲۲۴، ۲۴۷، ۲۸۳، ۳۲۸، ۴۳۴ و ۴۷۶) چکیده ای سه چهار سطر و شماری بیش از ۳۰ سطر (مانند ردیف های ۶۹، ۹۸، ۱۱۱، ۱۳۰، ۱۳۴، ۱۵۷، ۲۰۳، ۲۴۹، ۲۷۲، ۳۰۲، ۳۲۹، ۳۵۹ و ۴۰۷) و گاه چکیده ای ۴۸ یا ۴۹ سطر دارند (شناسه های ۱۰۶ و ۴۵۵). این ناهماهنگی در چکیده نویسی ها، بازتاب حجم و شماره صفحه های پایان نامه ها نیست.

چکیده پاره ای از پایان نامه ها در این کتاب شناسی، گزارش کلی و ناروشن است و خواننده را به درستی راهنمایی نمی کند. برای نمونه، «امروزه مفهوم ادبیات کودکان آن قدر وسیع و همه جانبه و عمیق شده است که شاید به آسانی نتوان در مورد آن قضاوت کرد یا آن را بررسی نمود. در این پژوهش به بررسی ادبیات کودکان از آغاز تا به امروز پرداخته شده است.» (چکیده شناسه ۲، ص ۱۸). همچنین چکیده شناسه ۸۸، ص ۶۰.

و گاه دو عنوان پایان نامه، چکیده ای همسان دارند:

شناسه ۲: «ادبیات خردسالان در ایران» (ص ۱۸) و شناسه ۴۳۴: «تحلیل محتوای خواندنی های کودکان و نوجوانان (در مجموعه انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان)» (ص ۲۵۳).

از مجموع داده های کتاب شناختی پایان نامه ها در این کتاب شناسی، ۵۰ شناسه (۱۰/۵ درصد) چکیده توصیفی ندارند.

۴. جمع بندی و نتیجه گیری

از ۴۷۷ داده کتاب شناختی پایان نامه های کارشناسی ارشد و دکتری با موضوع ادبیات کودکان و نوجوانان گردآمده در کتاب شناسی توصیفی...، ۱۴

شناسه درباره ادبیات کودکان و نوجوانان عرب‌زبان و بیرون از محدوده دانشگاه‌های ایران، ۱۳ شناسه بیرون از محدوده موضوعی ادبیات و آثار مکتوب کودک و نوجوان و ۴۴ شناسه به‌نادرستی رده‌بندی موضوعی شده‌اند (در مجموع ۷۱ شناسه، ۱۴/۹ درصد). همچنین داده‌های کتاب‌شناختی بیش از ۲۵۸ پایان‌نامه و رساله، تنها از یک مأخذ (سایت ایرانداک) در این کتاب‌شناسی، شناسایی و رده‌بندی نشده‌است.

اگر بپذیریم و باور داشته باشیم هدف یک کتاب‌شناسی «یاری‌دادن به پژوهشگر در بازافتن مواد یا کمک به تصمیم‌گیری برای شناسایی کتاب‌ها و مدارک مکتوب دیگری باشد که مطلوب اوست» (برومند، ۱۳۸۶: ۷)، به‌راستی این کتاب‌شناسی نمی‌تواند و نباید منبع و مرجع مطمئنی برای پژوهشگران و دیگر علاقه‌مندان حوزه کارهای پژوهشی در گستره ادبیات کودک و نوجوان ایران باشد. گردآورندگان باید با شناخت ژرف از دامنه موضوعی و زیرشاخه‌های آن و جست‌وجوی همه‌جانبه، گام بهتری را در آماده‌سازی و فراهم‌کردن یک کتاب‌شناسی جامع موضوعی بردارند.

سپاس بسیار از راهنمایی‌ها و مهربانی‌های عزیزان:

استاد دکتر نوش‌آفرین انصاری، دکتر مرتضی خسرونژاد و دکتر علی‌حسین قاسمی.

منابع

استادزاده، زهرا. (بهار ۱۳۸۸)، «ضرورت تدوین کتاب‌شناسی موضوعی پایان‌نامه‌های دانشگاهی»، فصل‌نامه سخن سمت، ش ۲۱، صص ۱۱۲-۱۲۵. برومند، فیروزه. (۱۳۸۶)، راهنمای تدوین کتاب‌شناسی، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)، پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج). <https://ganj.irandoc.ac.ir>

حرّی، عباس. (۱۳۷۲)، مروری بر اطلاعات و اطلاع‌رسانی: اهمیت اطلاعاتی پایان‌نامه‌ها، تهران، دبیرخانه هیئت‌امنی کتابخانه‌های عمومی کشور. دیانی، محمدحسین. (زمستان ۱۳۷۸)، «پایان‌نامه، گنج ناشناخته ره‌اشده»، فصل‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ش ۸، صص ۱-۱۶.

صدیق بهزادی، ماندانا. (۱۳۷۹)، چکیده‌نامه پایان‌نامه‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی، تهران، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران.

فرجامی، هادی. (پاییز و زمستان ۱۳۹۵)، «ادبیات کودک در برنامه درسی زبان و ادبیات انگلیسی دانشگاه‌های ایران»، دوفصل‌نامه پژوهش و نگارش کتب

دانشگاهی، ش ۳۹، صص ۶۴-۸۱.

محمدی، محمدهادی و زهره قایینی. (۱۳۸۶)، *تاریخ ادبیات کودکان ایران: ادبیات کودکان در روزگار نو (۱۳۴۰ تا ۱۳۵۷)*، ج ۸، تهران، چپستا.
نجفی، ابوالحسن. (۱۳۵۶)، *وظیفه ادبیات*، تهران، زمان.

پیوست

سیاهه سال نگارش و عنوان ۲۵۸ پایان نامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری در گستره ادبیات کودکان و نوجوانان ایران تا پایان سال ۱۳۹۵ که در کتاب *کتاب‌شناسی توصیفی پایان نامه‌های ادبیات کودکان و نوجوانان* رده‌بندی نشده‌اند و با جست‌وجو در بیش از دوهزار شناسه کتاب‌شناختی در پایگاه اطلاعاتی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) به‌دست آمد، بدین شرح است:

فصلنامه نقد کتاب

نور و نور

سال پنجم، شماره ۱۷
بهار ۱۳۹۷

۱۲۰

سال ۱۳۵۴

۱. «بررسی عقاید و نظرات جمعی از کودکان و نوجوانان تهران درباره معیارهای یک کتاب خوب».

سال ۱۳۷۳

۲. «بررسی و تجزیه و تحلیل روان‌شناختی مفاهیم کتاب غیردرسی کودکان» (در مجموعه انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان).

سال ۱۳۷۴

۳. «نقش زبان‌شناسی در نگارش دایرةالمعارف‌ها به‌ویژه برای کودکان».

سال ۱۳۷۸

۴. «مطالعه روان‌شناختی ادبیات کودک و نوجوان در مراحل مختلف رشد».

سال ۱۳۸۰

۵. «مقایسه نقش‌ها و پایگاه‌های اجتماعی زن و مرد در کتاب‌های داستانی کودکان در سال‌های ۱۳۶۹ - ۱۳۷۸».

سال ۱۳۸۲

۶. «مقایسه تحلیل انتقادی گفتمان داستان کوتاه معاصر بزرگسالان و داستان‌های کوتاه معاصر نوجوانان».

سال ۱۳۸۵

۷. «بررسی جنبه‌های زیباشناسی شعر کودک و نوجوان (با تأکید بر آثار محمود کیانوش و ناصر کشاورز)».

سال ۱۳۸۶

۸. «تبدیل باهم‌آیندها در ترجمه متون ادبی [معاصر کودکانه: آلیس در سرزمین عجایب، جادوگر شهر آز و هایدی]».

از مجموع داده‌های کتاب‌شناختی پایان نامه‌ها در این کتاب‌شناسی، ۵۰ شناسه چکیده توصیفی ندارند

سال ۱۳۸۷

۹. «کودکانه‌ها در فرهنگ مردم کهکیلویه و بویراحمد».

سال ۱۳۸۸

۱۰. «بررسی طراحی گرافیک در مجلات ویژه کودکان و نوجوانان، پروژه عملی: طراحی یک مجله ویژه گروه سنی نوجوان».

۱۱. «بررسی مفهوم قدرت در آثار روآلد دال و لوییس کارول».

فصلنامه نقد کتاب

نور و نور

سال پنجم، شماره ۱۷
بهار ۱۳۹۷

۱۳۱

۱۲. «بررسی مقایسه‌ای محتوای کتاب‌های درسی دوره ابتدایی و مجله‌های فارسی کودکان (منتشره در سال ۱۳۸۶) در میزان پرداخت به نمادهای ایرانی».

۱۳. «بررسی نمادها در شعر کودک و نوجوان دفاع مقدس در دو دهه (۶۰ و ۷۰)».

۱۴. «تأثیر شرایط فرهنگی- اجتماعی بر ترجمه کتاب‌های کمیک «تن تن» قبل و بعد از انقلاب اسلامی».

۱۵. «تأثیر قصه دینی در تحول مفهوم خدا در کودکان (۶ تا ۱۱ ساله) و مقایسه آن در لبنان و ایران» (رساله دکتری).

۱۶. «رویکرد انتقادی به ادبیات نمایشی نوجوانان پس از انقلاب».

۱۷. «زیبایی‌شناسی و خلاقیت در شعر شعرای نوجوان».

۱۸. «کودکانه‌ها در فرهنگ لُرهای استان ایلام».

۱۹. «گرایش‌های نوین در تصویرسازی کتاب کودک در آینه مطبوعات ایران از دهه ۶۰ تا به امروز».

سال ۱۳۸۹

۲۰. «بررسی ارتباط متن و تصویر در تصویرسازی کتاب‌های کودکان (تصویرسازی داستان ماه پیشونی)».

۲۱. «بازتاب فرهنگ عامه و طنز در آثار هوشنگ مرادی کرمانی».

۲۲. «بازتولید تمایزات اجتماعی در ادبیات کودک».

۲۳. «بررسی اهداف دینی کتاب‌های داستانی گروه سنی «الف» ناشران برگزیده در سال‌های ۱۳۷۸ - ۱۳۸۸ براساس راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستانی».

۲۴. «بررسی تصویرسازی دینی کودک و نوجوان دهه ۷۰ و ۸۰ ایران».

۲۵. «بررسی عناصر داستان در آثار فریدون عموزاده خلیلی».

۲۶. «بررسی مسائل و چالش‌های مطبوعات کودک و نوجوان».

۲۷. «تبیین خصوصیات تصویرگری کتاب کودک پیش از دبستان در ایران در دهه ۷۰؛ پروژه عملی: تصویرسازی یکی از افسانه‌های قدیم ایران (روباه دُم‌بریده)».

۲۸. «تحلیل ساختار و مضمون طنز در آثار هوشنگ مرادی کرمانی».
۲۹. «تحلیل محتوای داستان‌های گروه سنی «الف» از نظر میزان توجه به مفاهیم اخلاقی ناشران برگزیده از سال ۱۳۷۸ - ۱۳۸۸».
۳۰. «تحلیل محتوای کتاب‌های داستانی گروه سنی «ج» (دوره دوم دبستان) طی ده سال اخیر از سال ۷۸ تا ۸۸ در مجموعه انتشارات کانون پرورش فکری از نظر میزان ارتباط آن با مهارت‌های زندگی».
۳۱. «تحلیل مفاهیم اخلاق شهروندی (مدنی) در آثار شاعران معاصر کودک (دهه ۴۰ تا دهه ۸۰)».
۳۲. «سبک‌شناسی شعر کودک (با تکیه بر اشعار فارسی دوره ابتدایی)».
۳۳. «راهنمای به‌کاررفته برای ترجمه اصطلاحات در کتاب‌های هری پاتر».
۳۴. «شیوه نمایش طبیعت در تصویرسازی کتاب‌های کودک از دهه چهل تاکنون در ایران؛ پروژه عملی: تصویرسازی داستانی براساس شعر سفر به خیر استاد شفیعی کدکنی».
۳۵. «کتاب‌شناسی توصیفی داستان‌های مجله‌های کودکان و نوجوانان (کیهان بچه‌ها، دانش‌آموز، تحفه نو، بهره خردسالان ایران، تهران‌مصور کوچولوها و نغمه کودک از سال ۱۳۲۸ تا سال ۱۳۳۸)».
۳۶. «مطالعه تصویرسازی سه‌بعدی کتاب‌های داستانی کودک و نوجوان در ایران؛ تصویرسازی داستان حضرت نوح (ع) به صورت اجزای سه‌بعدی با کاغذ برای کتاب».
۳۷. «مطالعه چگونگی ایجاد فضای تخیلی در تصویرسازی کتاب‌های کودکان سال‌های اول دبستان در ۱۰ سال اخیر در ایران؛ عنوان پروژه عملی: تصویرسازی اشعار و لالایی‌های کودکان».
- سال ۱۳۹۰
۳۸. «ارزشیابی کیفیت ترجمه داستان گربه چکمه‌پوش از دیدگاه مدل اول ودینگتون».
۳۹. «بررسی اغراق در تصویرسازی کتاب‌های کودکان و نوجوانان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بین سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۹ گروه سنی دبستانی».
۴۰. «بررسی انواع درون‌مایه در داستان‌های منشور دهه هشتاد در ایران، تألیف‌شده برای سه گروه سنی «الف»، «ب» و «ج».
۴۱. «بررسی بینافرهنگی نمادپردازی حیوانات در ترجمه فارسی ادبیات کودکان».
۴۲. «بررسی تطبیقی تصویرسازی داستان حضرت نوح در کتاب‌های

معاصر کودکان به روایت قرآن و کتاب مقدس».

۴۳. «بررسی جاذبه‌ها و دافعه‌های تصویری در تصویرسازی کتاب‌های داستانی کودک در گروه سنی «الف» و «ب»؛ پروژه عملی: تصویرسازی داستان درخت سیب و دیو».

۴۴. «بررسی جلوه‌های دین و دینداری در داستان‌های کودکان».

۴۵. «بررسی جنبه‌های دراماتیک ترانه‌های عامیانه کودکان در ایران».

۴۶. «بررسی زبان و اندیشه صمد بهرنگی در آثار داستانی وی».

۴۷. «بررسی سبک‌شناختی شعر کودک در ایران با بررسی شعر محمود کیانوش، مصطفی رحماندست، ناصر کشاورز، غلامرضا بکتاش، محمود پوروهاب، تقی متقی».

۴۸. «بررسی عناصر داستان (شخصیت، درون‌مایه، پیرنگ، روایت) در نوشته‌های صمد بهرنگی».

۴۹. «بررسی مفهوم خدا در ادبیات کودکان گروه سنی «الف»، ناشران برگزیده از ۱۳۷۹ - ۱۳۸۹».

۵۰. «بررسی و تحلیل چگونگی ارائه مفاهیم و مبانی دینی در کتاب‌های شعر کودکان گروه‌های سنی «الف»، «ب» و «ج» از انقلاب اسلامی تا ۱۳۸۹».

۵۱. «بررسی و تحلیل سبک‌شناختی آثار داستانی صمد بهرنگی».

۵۲. «بررسی و سنجش رمان‌های نوجوان ترجمه‌شده با رمان‌های نویسندگان ایرانی از حیث محتوا در دهه ۸۰».

۵۳. «به‌کارگیری مدل «هوس» برای نقد کیفیت ترجمه‌های فارسی موجود از یک کتاب داستان مخصوص کودکان».

۵۴. «تبیین رابطه تصویر و متن در تصویرسازی کتاب‌های داستانی کودک در ایران از سال ۱۳۴۰ تا ۱۳۸۰» (رساله دکتری).

۵۵. «تحلیل گفتمان انتقادی ادبیات داستانی کودکان با موضوع مهدویت».

۵۶. «تحلیل و بررسی تصویرسازی‌های مجلات «رشد دانش‌آموز» در دو دهه اخیر».

۵۷. «تحلیل محتوای کتاب‌های داستانی کودکان پیش‌دبستانی براساس مهارت خودآگاهی».

۵۸. «رنگین‌کمان ترجمه: رویکرد نشانه‌شناختی انتقال بین‌فرهنگی رنگ در کتاب‌های تصویری کودکان».

۵۹. «سیر ساده‌نویسی در آثار مهدی آذریزدی».

۶۰. «شخصیت‌پردازی در داستان‌های خردسالان».

۶۱. «بررسی و تحلیل عناصر داستان در کتاب قصه‌های مجید هوشنگ مرادی کرمانی».
۶۲. «گفتمان کاوی شعر قیصر امین‌پور با تکیه‌بر شعرهای کودک و نوجوان وی».
۶۳. «مفاهیم فناوری اطلاعات در مجلات فارسی کودکان و نوجوان طی دوره ۵ ساله (۱۳۸۴ - ۱۳۸۸): تحلیل محتوا».
۶۴. «مقایسه افسانه‌های ایرانی، کتاب‌های داستانی - تصویری ایرانی و کتاب‌های داستانی - تصویری خارجی بر مبنای مؤلفه‌های تفکر فلسفی».
۶۵. «نقد جامعه‌شناختی جنسیت در داستان‌های محمدرضا یوسفی (گروه‌های سنی «الف» تا «ج»):».
- سال ۱۳۹۱
۶۶. «اسطوره‌پردازی در ادبیات نوجوان (دهه هشتاد)».
۶۷. «بررسی آثار تصویرگران نویسنده در حوزه ادبیات کودک دهه‌های هفتاد و هشتاد ایران».
۶۸. «بررسی ابزارهای نشانه‌ای و زبانی ایجاد هیجان در گزیده‌ای از نمایش‌نامه‌های کودک».
۶۹. «بررسی القائنات فرهنگی در ترجمه انگلیسی به فارسی داستان‌های کودکان و نوجوانان، دهه ۱۳۷۰ شمسی».
۷۰. «بررسی تصویرگری قصه‌های حضرت ابراهیم (ع) برای کتاب کودک».
۷۱. «بررسی تطبیقی دو ترجمه متفاوت از رمان فانتزی نیروی اهریمنی‌اش براساس نظریه‌های نیومارک».
۷۲. «بررسی جلوه‌های طبیعت در آثار منظوم مصطفی رحماندوست در حوزه ادبیات کودک و نوجوان».
۷۳. «بررسی سبکی مجموعه داستان آیشوران اثر علی‌اشرف درویشیان».
۷۴. «بررسی طنز و فکاهه در شعر کودک و نوجوان دهه هشتاد».
۷۵. «بررسی قصه‌های عامیانه فضل‌الله مهتدی و هانس کریستین آندرسون».
۷۶. «بررسی کتاب‌های کودک و نوجوان از نظر پاسخ‌گویی به نیازهای عزت نفس، امنیت، عشق و محبت در فرزندان طلاق».
۷۷. «بررسی مفهوم خدا در شعر کودک و نوجوان ایران با تکیه‌بر آثار شاعران برجسته [کودک و نوجوان] دوران انقلاب اسلامی [۱۳۵۷-۱۳۹۰]».
۷۸. «بررسی مقایسه‌ای ترجمه نشانگرهای زبان در ادبیات کودکان و بزرگسالان».

۷۹. «بررسی میزان ترجمه آزاد و ترجمه لغت به لغت در کتاب‌های شعر کودک و نوجوان (کتاب‌های سری دکتر زیوس)».
۸۰. «تأثیر خاطرات مشترک کودکی (بازی‌ها، درس‌های دوره دبستان، کارتون‌ها) بر شعر دهه هفتاد و هشتاد ایران».
۸۱. «تحلیل جامعه‌شناختی شخصیت زن و مرد در داستان‌های نوجوانان دهه هشتاد (بیست رمان برگزیده نوجوان)».
۸۲. «تحلیل ساختار روایتی تصویرسازی کتاب‌های کودک در دهه ۸۰ ه. ش ایران».
۸۳. «تحلیل محتوای مجلات کودکان از منظر بازتولید فرهنگ غالب».
۸۴. «تحلیل و بررسی ساختاری ۱۰۰ داستان فانتزی کودک در ایران».
۸۵. «تصویرسازی برای کودکان نابینا».
۸۶. «تصویرسازی کتاب برای کودکان با نیازهای ویژه (آهسته گام)».
۸۷. «عوامل مؤثر بر گرایش نوجوانان به خواندن داستان‌های فانتزی با تأکید بر هری پاتر».
۸۸. «کودکانگی تصویرگران معاصر کتاب کودک».
۸۹. «مطالعه تحلیلی آثار تصویرسازی در مجله‌های رشد کودک (از ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰)».
۹۰. «مقایسه متن اصلی انگلیسی کتاب ماجراهای هاکلبری فین و ترجمه فارسی آن براساس فرانقش بینافردی».
- سال ۱۳۹۲
۹۱. «بررسی آرمان‌شهر در سیاحت‌نامه ابراهیم‌بیگ، مسالک‌المحسنین و کتاب احمد یا سفینه طالبی».
۹۲. «بررسی ارتباط عناصر تصویرسازی بر جذب کتاب‌های داستانی کودک (گروه سنی «ب» و «ج»)».
۹۳. «بررسی ترجمه ادبیات کودکان در ژانر فانتزی با استفاده از استراتژی بیگانه‌سازی و بومی‌سازی ونوتی».
۹۴. «بررسی جنبه‌های فولکلوریک در آثار هوشنگ مرادی کرمانی براساس نظریه ایدئولوژی آلتوسر».
۹۵. «بررسی روایت زندگی‌نامه‌ای با رویکرد در رمان شما که غریبه نیستید».
۹۶. «بررسی رویکردهای دینی در سروده‌های مصطفی رحماندوست».
۹۷. «بررسی طبقات اجتماعی در آثار داستانی مرادی کرمانی».
۹۸. «بازتاب عناصر طبیعت در ادبیات داستانی کودک و نوجوان دهه هشتاد».

۹۹. «بررسی مشکلات ترجمه ادبیات کودک و نوجوان با مثالی از کتاب... اثر یوگ شوپیگر».
۱۰۰. «بررسی مقایسه‌ای بازتولید تبعیض طبقاتی در آثار تألیفی و ترجمه‌ای برای نوجوان».
۱۰۱. «بررسی منتخبی از شعر کودک و نوجوان به زبان فارسی با رویکرد معنی‌شناسی شناختی».
۱۰۲. «بررسی وضعیت کتاب‌شناسی جاری گزینشی در مجلات کودک و نوجوان طی یک دوره پنج‌ساله ۱۳۸۳-۱۳۸۷».
۱۰۳. «بررسی ویژگی‌های زبانی شعر کودک و سطح لغوی و نحوی آن در اشعار مصطفی رحماندوست و اسدالله شعبانی».
۱۰۴. «بررسی هنجارهای ترجمه کتاب کودک و ایدئولوژی جامعه ایران در رابطه با دوران کودکی».
۱۰۵. «تحلیل و بررسی جنسیت و نقش‌های جنسیتی در داستان‌های فریبا کلهر».
۱۰۶. «تغییرات ساختاری در ترجمه ادبیات کودکان در محدوده گروه سنی الف».
۱۰۷. «جایگاه ادبیات داستانی در تربیت اخلاقی دوره ابتدایی».
۱۰۸. «جایگاه نمود حیوانی در آثار محمدهادی محمدی با رویکرد به متون کهن (کلیله و دمنه، مرزبان‌نامه، منطق الطیر عطار)».
۱۰۹. «دست‌کاری در ترجمه ادبیات کودک: مطالعه تطبیقی سه ترجمه فارسی از رمان آنی در گرین‌گیبلز».
۱۱۰. «رنالیزم در داستان‌های محمدرضا یوسفی».
۱۱۱. «کتاب‌آرایی و راه و روش ارتباط با کودک».
۱۱۲. «مشخصات زبانی نثر کودکان گروه سنی «الف»».
۱۱۳. «مطالعه ساختار تصویرسازی وقایع صدر اسلام از غدیر تا عاشورا در کتاب‌های کودک و نوجوان دهه‌های ۶۰ و ۷۰».
۱۱۴. «مفاهیم تعلیمی در نمایش‌نامه‌های کودکان».
۱۱۵. «مقایسه افسانه‌های ایرانی با خارجی و کتاب‌های داستانی، تصویری ایرانی با کتاب‌های داستانی، تصویری خارجی بر مبنای مؤلفه‌های خلاقیت گیلفورد و بیکاردز».
۱۱۶. «مقایسه جریان تصویرگری دهه چهل با جریان تصویرگری دهه هشتاد در کتاب‌های کودک نوجوان؛ پروژه عملی: تصویرسازی کتاب کودک با موضوع داستان‌های ایرانی».
۱۱۷. «مؤلفه‌های رویکرد پدیدارشناختی در داستان‌های هوشنگ مرادی

کرمانی».

سال ۱۳۹۳

۱۱۸. «انعکاس تصویر خانواده در کتاب‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان گروه سنی «الف» و «ب» طی سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲».
۱۱۹. «بازتاب مسائل کودکان کار در ادبیات کودک و نوجوان از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۷».

فصلنامه نقد کتاب

نقد و پژوهش

سال پنجم، شماره ۱۷
بهار ۱۳۹۷

۱۲۷

۱۲۰. «بررسی ارزش‌های انتخاب‌های واژگانی در ترجمه متون دوسویه: بررسی موردی کتاب ماجرای عجیب سگی در شب (براساس تحلیل گفتمان انتقادی)».
۱۲۱. «بیان توحید در شعر کودک با تکیه بر اشعار عباس یمنی شریف، مصطفی رحماندوست، قیصر امین‌پور».
۱۲۲. «بررسی تحلیلی تصویرسازی‌های داستان آلیس در سرزمین عجایب (با رویکرد هرمنوتیکی)».
۱۲۳. «بررسی تناسب محتوای داستان‌های ایرانی گروه سنی «ج» با مهارت‌ها و مؤلفه‌های تفکر فلسفی لیمن».
۱۲۴. «بررسی خصایص دموکراتیک آثار داستانی احمد اکبرپور».
۱۲۵. «بررسی عناصر داستانی در داستان‌های علمی-تخیلی نوجوانان دهه ۸۰ شمسی».
۱۲۶. «بررسی عناصر نگارگری ایرانی در تصویرسازی کتاب کودک».
۱۲۷. «بررسی کشمکش و تعلیق در آثار احمد اکبرپور».
۱۲۸. «بررسی کهن‌الگوها در مجموعه سه‌جلدی پارس‌یان و من اثر آرمان آرین».
۱۲۹. «بررسی و تحلیل و مقایسه عناصر داستانی و محتوایی عامیانه‌های افسانه‌های کهن از صبحی مهتدی با عامیانه‌های افسانه‌های برادران گریم».
۱۳۰. «پایش خواننده نهفته در متن پنج رمان برگزیده نوجوان دهه اخیر».
۱۳۱. «پیشنهاد راه‌کارهایی برای آفرینش نمایش‌های ویژه کودکان و نوجوانان بر مبنای افسانه‌های آذربایجان شرقی».
۱۳۲. «تأثیر پیکره‌نگاری قاجار بر روی تصویرسازی کتاب‌های کودکان و نوجوانان در ایران از دهه ۴۰ تا ۹۰».
۱۳۳. «شخصیت‌پردازی شخصیت‌های افسانه‌ای با نگاهی به مثنوی معنوی برای کودکان».
۱۳۴. «مردم‌نگارانه فرهنگ عامه در آثار ایرج میرزا، با تأکید بر ادبیات

- کودکان و مادرانه‌های او». ۱۳۵. «موتیف‌های هنری شعر کودک». سال ۱۳۹۴
۱۳۶. «آسیب‌شناسی کتاب‌های داستانی تصویری بازاری برای کودکان گروه سنی «الف» و «ب» از بُعد انتقال فرهنگ ملی و دیگر زمینه‌ها». ۱۳۷. «ادبیات کودکان در آثار ملک‌الشعرا بهار، ایرج میرزا، علی‌اکبر دهخدا و نسیم شمال».
۱۳۸. «بازتاب مهدویت در ادبیات کودک و نوجوان دهه‌های ۷۰ تا ۹۰». ۱۳۹. «بازنمایی ناتوانی و معلولیت در ادبیات داستانی کودک و نوجوان». ۱۴۰. «بررسی آسیب‌شناسانه شگردهای خداشناسی در ادبیات کودک دهه هشتاد».
۱۴۱. «بررسی انسجام واژگانی در کتاب‌های داستان تألیفی و ترجمه دو گروه سنی «الف» و «ب»». ۱۴۲. «بررسی تحولات اجتماعی بر تصویرگری کتاب کودک».
۱۴۳. «بررسی تصویرگری اسطوره‌های حماسی در کتاب‌های کودکان و نوجوانان گروه سنی «ج» و «د»». ۱۴۴. «بررسی تطبیقی داستان کودک در آثار جلیل خزعزل و محمد پوروهاب».
۱۴۵. «بررسی تطبیقی داستان‌های برگزیده دینی کودک فارسی و انگلیسی (گروه‌های سنی «الف»، «ب» و «ج»)».
۱۴۶. «بررسی تطبیقی عناصر داستان در آثار صمد بهرنگی و هانس کریستین اندرسن».
۱۴۷. «بررسی تطبیقی عناصر شعری در اشعار کودکان احمد شوقی و مصطفی رحماندوست (مضمون، موسیقی، خیال و عاطفه)».
۱۴۸. «بررسی تطبیقی فلسفه تربیتی دوران کودکی در ادبیات داستانی کودک ایران و غرب».
۱۴۹. «بررسی تطبیقی قصص الانبیا محمد احمد برانق و قصه‌های قرآن مهدی آذریزدی با رویکرد فزون‌متنیت».
۱۵۰. «بررسی توجه به مهارت‌های تفکر خلاق در کتاب‌های داستان گروه سنی «ج» براساس مؤلفه‌های تفکر خلاق گیلفورد».
۱۵۱. «بررسی جذابیت تصویرگری کتب کودک از دیدگاه کودکان گروه سنی «ب» شهرستان فریمان».
۱۵۲. «بررسی خرافه و باورهای عامیانه و تأثیر آن در آثار هوشنگ مردادی کرمانی».

۱۵۳. «بررسی داستان‌ها و جایگاه آن‌ها در برنامه فلسفه برای کودکان با تأکید بر دیدگاه لیپمن».

۱۵۴. «بررسی راهبردهای ترجمه آثار ادبی کودکان در گروه‌های سنی «ب» و «ج».

۱۵۵. «بررسی زیباشناختی داستان‌های کودکانه نادر ابراهیمی».

۱۵۶. «بررسی شخصیت و شخصیت‌پردازی بانوان برجسته دینی و قرآنی در داستان‌های کودک و نوجوان (گزیده‌ای از کتاب‌های چاپ شده در سال‌های ۸۲ تا ۹۲)».

۱۵۷. «بررسی شکل‌گیری روایت داستانی در ذهن کودکان پیش‌دبستانی بر مبنای تصویرسازی کتاب».

۱۵۸. «بررسی شخصیت‌ها در داستان‌های کوتاه فریدون عموزاده خلیلی».

۱۵۹. «بررسی عناصر داستان در آثار عبدالطوب یوسف و مصطفی رحماندوست».

۱۶۰. «بررسی کاربرد کنایه در آثار هوشنگ مرادی کرمانی».

۱۶۱. «بررسی کتاب‌های اقتباس‌شده از آثار سعدی برای کودک و نوجوان (گروه سنی «ج» و «د» ۱۳۸۱-۱۳۹۱)».

۱۶۲. «بررسی کنش‌های گفتاری در ادبیات داستانی کودک براساس دیدگاه آستین و سرل (مطالعه موردی داستان شازده کوچولو ترجمه احمد شاملو)».

۱۶۳. «بررسی فانتزی در داستان‌های فریبا کلهر و محمدهادی محمدی».

۱۶۴. «بررسی محتوای ادبیات داستانی کودک دهه ۶۰ (گروه‌های سنی «الف» تا «ج»)».

۱۶۵. «بررسی مقایسه‌ای معنی‌شناسی شناختی استعاره زمان در رمان‌های نوجوانان اثر احمد اکبرپور و فرهاد حسن‌زاده».

۱۶۶. «بررسی واژگانی، نحوی و سبکی ترجمه‌های فارسی هری پاتر و سنگ جادو با متن اصلی».

۱۶۷. «بررسی و تحلیل تأثیر دفاع مقدس بر روی ادبیات کودک و نوجوان».

۱۶۸. «بررسی و تحلیل پیشه‌ها و مشاغل در آثار کودک و نوجوان معاصر».

۱۶۹. «بررسی و تحلیل ساختار و محتوای داستان‌های کودک و نوجوان در سال‌های ۱۳۰۰ تا ۱۳۵۷»، (رساله دکتری).

۱۷۰. «بررسی و تحلیل عناصر داستان در آثار احمد اکبرپور».

۱۷۱. «بررسی و شناخت شیوه کودک‌گرایانه در تصویرسازی کتاب کودک در ایران (از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۹۰)».
۱۷۲. «برساخت اجتماعی کودکی در ادبیات کودک ایران معاصر، تحلیل روایت متون شاخص ادبیات کودک پس از انقلاب اسلامی تاکنون»، (رساله دکتري).
۱۷۳. «تأثیر جنسیت شاعر بر نوع توصیفات شعر کودک با تکیه‌بر آثار ناصر کشاورز، اسدالله شعبانی، جعفر ابراهیمی، افسانه شعبان‌نژاد، شکوه قاسم‌نیا و مهری ماهوتی، گروه سنی «الف» و «ب».
۱۷۴. «تحلیل جامعه‌شناختی آثار داستانی هوشنگ مرادی کرمانی».
۱۷۵. «تحلیل ساختار و محتوای نثر داستانی کودک و نوجوان در آثار مینو کریم‌زاده، فریبا کلهر و افسانه شعبان‌نژاد».
۱۷۶. «تحلیل صفات شخصیت قهرمان در داستان‌های کودک و نوجوان گروه سنی «ج» کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۳ با رویکرد کتل».
۱۷۷. «تحلیل عناصر داستانی در داستان‌های فلسفی لیپمن برای کودکان در سه رمان سوکی، مارک و لیزا».
۱۷۸. «تحلیل محتوای پیام‌های دینی مجلات کودک و نوجوان، (مطالعه موردی سروش کودکان، نبات، رشد نوجوان و سلام‌بچه‌ها)».
۱۷۹. «تحلیل محتوایی شعر کودک برمبنای کتب شش‌سال دبستان از سال‌های ۸۹ تا ۹۲».
۱۸۰. «تحلیل متون طنز کودکان از دیدگاه نظریه عمومی طنز کلامی».
۱۸۱. «تصویرسازی کتاب‌های حسی، لمسی برای کودکان گروه «الف» و کم‌بینا».
۱۸۲. «تغییر سپهر گفتمان در ترجمه کلمات خاص فرهنگی ادبیات کودک: ترجمه‌های آلیس در سرزمین عجایب».
۱۸۳. «راهبردهای ممیزی در داستان‌های کودک و نوجوان از انگلیسی به فارسی».
۱۸۴. «رویکرد نشانه‌شناختی به کودک، در شعر پایداری فلسطین و ایران»، (رساله دکتري).
۱۸۵. «سبک هنر ایرانی در تصاویر زنان تصویر شده در مجله کیهان‌بچه‌ها در دهه شصت، هفتاد، هشتاد».
۱۸۶. «سیمای کوتوله‌ها در ادبیات داستانی کودک و نوجوان ایران».
۱۸۷. «شرح احوال و نقد آثار عباس یمنی‌شریف».
۱۸۸. «فانتزی در آثار تخیلی فریبا کلهر».

۱۸۹. «کاربرد مؤلفه‌های فراواقعیت‌گرایی در تصویرسازی کتب کودک و نوجوان، گروه سنی «الف» تا «ج»، دهه ۷۰ و ۸۰ کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان».

۱۹۰. «مقایسه دو روایت نوشته مهدی آذریزدی و کامل الکیلانی از داستان «ابوقیر و ابوصیر» هزار و یک شب بر مبنای نظریه فزون‌متنیت».

۱۹۱. «نشانه‌شناسی خیال در تصاویر کتاب کودکان؛ پروژه عملی: تصویرسازی کتاب کودکان».

۱۹۲. «نشانه‌شناسی لایه‌ای تصویر روی جلد مجموعه برگزیده «رمان نوجوان امروز» (انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان)».

۱۹۳. «نقد اسطوره‌ای مجموعه رمان پارسیان و من».

۱۹۴. «نقد تصویر در شعر کودک و نوجوان».

۱۹۵. «نقد و آزمون فنون تصویرسازی برای استفاده در نمایش‌نامه‌های ویژه کودکان».

۱۹۶. «نقد و بررسی بازنویسی‌های خلاق داستان‌های مثنوی برای کودکان و نوجوانان (براساس ۲۰ داستان برگزیده)».

۱۹۷. «نقد و تحلیل تصویرگری کتاب کودک در دهه ۵۰ و ۶۰ از حیث ساختار و زیبایی‌شناسی».

۱۹۸. «ویژگی تصویرگری کتاب کودکان و نوجوانان در داستان‌های حماسی (کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان)».

سال ۱۳۹۵

۱۹۹. «آسیب‌شناسی شعر نوجوان بعد از انقلاب (گروه سنی «د» و «ه»)».

۲۰۰. «ارزیابی ترجمه‌های فارسی از شعر کودکان براساس مدل رایس».

۲۰۱. «استعاره دستوری در کتاب‌های داستان و شعر کودک و نوجوان (مطالعه موردی گروه سنی «الف» و «د»)».

۲۰۲. «بررسی انسجام متنی در نشریات ویژه کودکان و نوجوانان بر طبق الگوی انسجام متنی هلیدی و حسن».

۲۰۳. «بررسی اصول بازآفرینی در مجموعه «قصه‌ای نو از افسانه»».

۲۰۴. «بررسی بحران هویت در رمان‌های نوجوان دهه‌های هفتاد و هشتاد».

۲۰۵. «بررسی تایپوگرافی کودکانه (جلد کتاب کودک) و نقش آن در رشد تخیل کودکان».

۲۰۶. «بررسی تأثیر رنگ در نقاشی کودکان در تصویرگری حرفه‌ای کتاب‌های تصویری کودکان در ایران در دو دهه اخیر».

۲۰۷. «بررسی تصاویر ادبی و هنری در کتاب‌های شعر کودکان گروه سنی «ب» و تأثیرش در خلاقیت آن‌ها».
۲۰۸. «بررسی تصاویر عینی و ذهنی در شعر نوجوان».
۲۰۹. «بررسی تطبیقی تعادل ترجمه‌ای در ادبیات کودکان و نوجوانان».
۲۱۰. «بررسی تطبیقی جایگاه کودک و نوجوان در آثار هوشنگ مرادی کرمانی و چارلز دیکنز».
۲۱۱. «بررسی تطبیقی درون‌مایه داستان‌های نویسندگان برجسته کودک ایران و جهان»، (رساله دکتری).
۲۱۲. «بررسی تطبیقی ژانر فانتزی در آثار احمد اکبرپور و میشل اِنده».
۲۱۳. «بررسی تطبیقی شیوه بازپرداخت شخصیت در داستان‌های بازنویسی‌شده از کلیله و دمنه برای گروه سنی «ب» و «ج» در هشت داستان از بتول سعیدی [نویسنده کودک ایرانی] و امل طنانه [نویسنده لبنانی]».
۲۱۴. «بررسی تطبیقی کنش‌های گفتاری شخصیت‌ها براساس نظریه سرل در پنج داستان فریدون عموزاده خلیلی و یعقوب الشارونی [نویسنده کودک مصر]».
۲۱۵. «بررسی شخصیت قهرمان و ضدقهرمان در داستان‌های کودک صمد بهرنگی، نادر ابراهیمی و هوشنگ مرادی کرمانی».
۲۱۶. «بررسی شخصیت و شخصیت‌پردازی قصه‌های مجید و شما که غریبه نیستید».
۲۱۷. «بررسی طرح‌واره‌های تصویری در کودکان‌های مصطفی رحماندوست».
۲۱۸. «بررسی عناصر داستان در آثار ادبیات کودک نادر ابراهیمی».
۲۱۹. «بررسی عوامل تخیل‌آفرین در داستان‌های کودکان».
۲۲۰. «بررسی قابلیت‌های رسانه کمیک استریپ در انتقال آموزه‌های فرهنگی داستان‌های کهن فارسی به کودکان ۱۰-۱۲ سال با تأکید بر داستان‌های هفت‌پیکر نظامی».
۲۲۱. «بررسی قدرت در ده رمان نوجوان برتر دهه هشتاد بر مبنای نظریه قدرت میشل فوکو».
۲۲۲. «بررسی کتاب‌های تصویری داستانی کودک (ایران) با رویکرد بوم نقد».
۲۲۳. «بررسی کتاب‌های مصور کودک مرتبط با ائمه معصومین و شخصیت‌های مذهبی براساس رویکرد نشانه‌شناسی اجتماعی».
۲۲۴. «بررسی مسائل تعلیمی، آموزشی در ادبیات کودک و نوجوان با تکیه بر اشعار جعفر ابراهیمی (شاهد)، اسدالله شعبانی، افسانه شعبان‌نژاد».

۲۲۵. «بررسی ملاک‌های ارزش‌گذاری داوری آثار برندگان نمایشگاه تصویرسازی بلونیا (مطالعه موردی آثار برندگان از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵)؛ پروژه عملی: تصویرسازی داستانی از شاهنامه جهت شرکت در نمایشگاه بلونیا».

۲۲۶. «بررسی موضوعات اجتماعی در اشعار جعفر ابراهیمی (شاهد) و افسانه شعبان‌نژاد».

۲۲۷. «بررسی موضوعی نمایش‌نامه‌های چاپ‌شده ایرانی کودک و نوجوان از دهه شصت تاکنون با تمرکز بر عنصر قهرمان».

۲۲۸. «بررسی میزان برخورداری ادبیات داستانی کودک از مهارت‌های اجتماعی مقطع پیش‌دبستانی».

۲۲۹. «بررسی نقش فرشته در تصویرسازی کتاب‌های کودکان و نوجوانان در ایران (از سال‌های ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۰ ش)».

۲۳۰. «بررسی و تحلیل فرم و محتوای شعر کودک و نوجوان»، (رساله دکتری).

۲۳۱. «بررسی و تطبیق صور خیال در اشعار کودکانه محمود کیانوش و سلیمان العیسی [شاعر سوریه]».

۲۳۲. «تأثیر روانی رنگ‌ها در تصویرسازی کتاب کودک».

۲۳۳. «تأثیر عناصر فرامتنی و فرازبانی بر ترجمه ادبیات کودک».

۲۳۴. «تحلیل بازتاب شخصیت قهرمان و ضدقهرمان در نمایش‌نامه‌های کودک و نوجوان متأثر از شاهنامه».

۲۳۵. «تحلیل تطبیقی ساخت‌مایه‌های نمایش‌نامه در نمایش‌نامه‌های حسن دولت‌آبادی و روضه فهیم محمد الفرخ الهدهد [نویسنده اردنی]».

۲۳۶. «تحلیل گفتمان انتقادی ده رمان نوجوان در حوزه دفاع مقدس (براساس نظریه نورمن فرکلاف)».

۲۳۷. «تحلیل محتوای کتاب قصه کودکان (مطالعه موردی آثار منوچهر احترامی)».

۲۳۸. «تحلیل محتوای کتب کودکانه دوره پیش‌دبستانی از منظر مهارت‌های زندگی».

۲۳۹. «تحلیل مقایسه‌ای طنز نوجوان در آثار داستانی فرهاد حسن‌زاده و سیدسعیدهاشمی».

۲۴۰. «تحلیل و بررسی عنصر زبان در اشعار کودک و نوجوان قیصر امین‌پور».

۲۴۱. «تصویرسازی جراید و نشریات برای کودکان و نوجوانان در دوران معاصر».

۲۴۲. توانمندی داستان‌ها با رویکرد کتاب‌درمانی در تحول شناختی کودکان گروه سنی «ب» و «ج» برپایه نظریه رفتاردرمانی، عقلانی، هیجانی (...) و تحلیل گفتمان دیدگاه کودکان درباره عناصر این نظریه در داستان‌ها.
۲۴۳. «تهیه و تدوین فرهنگ الفبایی تصویری کودکان در زبان فارسی».
۲۴۴. «جریان‌شناسی شعر کودک و نوجوان ایران»، (رساله دکتری).
۲۴۵. «روایت‌شناسی افسانه‌های کودکان با تکیه بر افسانه‌های خاله سوسکه، بز زنگوله‌پا و کک به تنور».
۲۴۶. «روایت‌شناسی داستان‌های فانتزی کودکان و نوجوانان دهه هشتاد»، (رساله دکتری).
۲۴۷. «زیباشناسی اندیشه‌های توحیدی شعر کودک (دهه ۶۰ - ۷۰)».
۲۴۸. «سفری از سرزمین عجایب به دنیای ترس و سرگستگی: گذر از خیال به رئالیسم جادویی در زمان کراالین اثر نیل گیمن».
۲۴۹. «شیوه‌های تحریک حواس پنج‌گانه کودکان در داستان‌های کودکان».
۲۵۰. «طبقه‌بندی شخصیت‌های داستان‌های کودکان».
۲۵۱. «فرهنگ اصطلاحات عامیانه در آثار صمد بهرنگی».
۲۵۲. «کاربرد تصویرسازی در فرهنگ‌نامه‌های مصور».
۲۵۳. «کیفیت‌سنجی ترجمه کتاب غول بزرگ مهربان براساس مدل جولیان هوس».
۲۵۴. «گونه‌شناسی نمادها در ادبیات کودک و نوجوان دهه هشتاد».
۲۵۵. «مطالعه کاربردی اساطیر شاخص شاهنامه فردوسی در تصویرگری کتاب کودک».
۲۵۶. «نقد و بررسی آثار هوشنگ مرادی کرمانی براساس نظریه [ایدن] چمبرز».
۲۵۷. «نقد و تحلیل محتوایی رمان سه‌گانه پارسیان و من اثر آرمان آرین».
۲۵۸. «نقش کتاب‌های تصویری در پرورش سواد دیداری کودکان».

پی‌نوشت

۱. سایت «انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، شاخه قم».
۲. واژه‌شناسه که در زبان فارسی، واژه‌های «مدخل» و «معرف» نیز به کار می‌رود، در کتابداری برابر با واژه entry در زبان انگلیسی است. شناسه به «مجموعه داده‌هایی که در یک بایگانی (مثلاً در یک فهرست، کتاب‌شناسی، نمایه و غیره) مدرکی را مشخص و معرفی نماید» گفته می‌شود (راهنمای تدوین کتاب‌شناسی، مرضیه برومند، ص ۷).